

УДК 33 (075.8)

DOI: 10.36919/2312-7872.4.2024.96

В. В. Засанський,доктор економічних наук, професор
професор кафедри менеджментуДержавного університету інформаційно-комунікаційних
технологій, Київ.

E-mail: v.zasanskyi@duikt.edu.ua

ORCID: 0009-0002-0455-8020

ПРОЦЕСИ РОЗДЕРЖАВЛЕННЯ ТА ПРИВАТИЗАЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Роздержавлення та приватизації в Україні проходила із колосальними порушеннями. Варта пригадати що вона почалася спонтанно без належного законодавчого забезпечення. Великі державні підприємства самочинно почали даний процес, скориставшись хаосом кримінально-олігархічні структури почали процеси прихватизації загально народної власності.

Ми недаремно згадали суспільну власність так як вона належала усьому населенню яке проживало на території Радянського союзу. Відповідно дані негативні явища були не тільки на теренах України.

Процеси ліквідації військово промислового державного сектора через корпоратизацію призвело до ліквідації фундаменту національної безпеки України. Не продумана поспішна концепція приватизації призвела до грубих порушень соціальних прав населення.

Ця стаття є першою із серії яка буде присвячена аналізу приватизації та її вплив на різні безпекові напрямлення, зокрема, соціальної економічної національної.

У статті досліджується теоретичні аспекти процесів приватизації. Розкривається вплив держав на підтримку підприємств, їхньої безпеки.

В Україні відбувався процес докорінної трансформації економічної системи, що склалася, у багатоукладну ринкову систему на основі монополізації, роздержавлення та приватизації. Існування монополістичної державної власності, з одного боку, та об'єктивна необхідність її реформування, з іншого, призвели до величезної кількості протиріччю реальному житті перехідної економіки. Останнє загострюється від сутністю науково обґрунтованої теорії, яка б з'ясувала природу, внутрішню сутність і механізми переходу від неринкової до ринкової економіки. Здійснення процесів роздержавлення та приватизації в Україні базується на Державних програмах приватизації та законах, що прийняті Верховною Радою, а саме: «Про приватизацію майна державних підприємств», «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)», «Про приватизаційні папери» та інших правових актах.

По-перше, слід зазначити, що в багатьох випадках процес приватизації в Україні здійснювався шаблонно, без належного аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств та перспектив їх розвитку. Це свідчить не лише про недостатню розробленість теоретичних аспектів корпоратизації та практичних механізмів їх реалізації, але й про необхідність принципово нового підходу до вирішення цих складних проблем, які складають основу економічних реформ в Україні.

Ключові слова: трансформація економічної системи, корпоратизація, роздержавлення та приватизація, стан економічної безпеки держави.

Постановка проблеми. Роздержавлення та приватизації в Україні проходила із колосальними порушеннями. Варта пригадати що вона почалася спонтанно без належного законодавчого забезпечення. Великі державні підприємства самочинно почали даний процес, скориставшись хаосом кримінально-олігархічні структури почали процеси прихватизації загально народної власності.

Ми недаремно згадали суспільну власність так як вона належала усьому населенню яке проживало на території Радянського союзу. Відповідно дані негативні явища були не тільки на теренах України.

Процеси ліквідації військово промислового державного сектора через корпоратизацію призвело до ліквідації фундаменту національної безпеки України. Не продумана поспішна концепція приватизації призвела до грубих порушень соціальних прав населення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В останні роки питання становлення ринкових відносин, роздержавлення та приватизації державної власності посіли центральне місце в економічній (і не тільки) думці. Науковці зробили певний внесок у дослідження та розробку питань корпоратизації роздержавлення та приватизації Гальчинський А., Загорський В. Кривенко К., Корнієнко В., Палкін Ю., Рибалкін В., Чепінога В., Черковец В., Черняк В., Чухно А., та і

Питання трансформації економічної системи також розглядається в наукових працях, особливо зарубіжних вчени Брю С., Гелбрейта Дж., Котлера Ф., Макконнелла К., Маршалла А., Піндайка В., Ростю В., Рубинфельда Д., Самуельсона П., Стенлі Л., Шумпетера І. та інших.

Метою статті. Мета статті показати причини порушень при проведенні роздержавлення та приватизації та їх вплив на стан економічної безпеки держави. Проаналізувати науково-теоретичні підходи, щодо визначення понять роздержавлення та приватизації.

Виклад основного матеріалу дослідження. В економічній літературі питання роздержавлення і приватизації розглядаються зрізних точок зору і визначаються по-різному. Деякі економісти пов'язують приватизацію з ліквідацією державних активів. Так, Фрідман Р. та Рапачинський А. відзначають, що «...приватизація є не лише простою передачею державних активів у приватні руки, а й процесом управління, скороченням державного сектора..., приватизація — це значною мірою більш чи менш керований процес скорочення і ліквідації наперед невідомої, але, очевидно, досить значної частини державних активів, а не процес надання їм життєздатності [20]». Вони розглядають концепцію приватизації з точки зору одноразової події, а не як засіб макрорегулювання економіки: «Приватизація в країнах Східної Європи — це не просто зміна власності; це комплекс соціальних та економічних перетворень, в результаті яких кардинально змінюється напрям розвитку всіх підприємств і вирішується питання щодо їхньої діяльності в нових економічних умовах [20]».

Професор Рибалкін В.О. вказує «приватизація як перехід не тільки володіння, розпорядження та використання, але і приналежності об'єктів власності від усього народу до окремих індивідуумів та груп осіб, тобто, ліквідацію суспільної власності як такої, перетворення її в різні форми приватної власності. Змістом та головною лінією роздержавлення суспільної власності, на думку В.Рибалкіна, є «індивідуалізація суспільної власності, під якою мається на увазі наділення трудових колективів, всіх ланок загальнонародного сектору економіки функціями привласнення (володіння, розпорядження та використання) суспільних засобів виробництва, а також результатів своєї праці на основі принципів господарського (комерційного) розрахунку, що реалізуються за допомогою товарно-грошових відносин [17]».

Слід також зазначити, що до цього часу в літературі розглядалися переважно правові аспекти категорій роздержавлення та приватизації. Як зазначає А.А. Чухно, науковець Національної академії наук України, «роздержавлення та приватизація це для нас нові категорії. До 1985 року поняття «приватизація» у словниках не було взагалі, хоч безперечно, таке явище було відоме в економічній практиці після другої світової війни [21]».

Загальновідомо, що питання основних напрямів, етапів і форм трансформації державної власності, становлення і функціонування нової економічної системи після приватизації та соціального захисту населення в перехідні й економіці мають вирішальне значення для розвитку української держави. Таким чином, актуальність дослідження, що розглядається, визначається цими обставинами, зокрема необхідного теоретичного випередження практики трансформації економічної системи, наявності багатьох дискусійних питань та сучасним станом української економіки

В Україні корпоратизація відбувається всупереч відсутності економічно обґрунтованих програм приватизації. На нашу думку, економічна програма приватизації повинна мати правове та економічне наповнення.

Економічні категорії «роздержавлення» та «приватизація» почали вивчатися лише нещодавно. До 1985 року вони взагалі не розглядалися в економічній літературі. Поняття «роздержавлення» і «приватизація» самі по собі є категоріями, притаманними як перехідним економікам, так і існуючим ринковим економічним системам. Наприклад, процес приватизації був основою політики економічних реформ у Великій Британії, яку проводив уряд Маргарет Тетчер. Таким чином, через приватизацію британський уряд здійснював макроекономічне регулювання економіки. У Західній Німеччині приватизація призвела до денаціоналізації автомобільної компанії «Фольксваген». Таким чином, роздержавлення і приватизація як економічні процеси мають велике значення не тільки в перехідні періоди національного розвитку, алей у процесі економічних реформ.

Категорії «роздержавлення» і «приватизація» є особливими економічними категоріями, які по-різному проявляються на макро-, мікро- і мегарівнях, особливо в перехідних економіках, що реформуються, на етапі становлення основ ринкової економіки. У сучасних наукових джерелах під роздержавленням і приватизацією здебільшого розуміють власності, ліквідацію державного сектора і створення приватного сектора на базі роздержавленої власності.

Приватизація і роздержавлення мають велике соціальне і політичне значення для розвитку держави. Державотворчий аспект роздержавлення і приватизації полягає в тому, що результат їхнього розвитку в перехідний період насамперед визначає, чи є ненаціональна економіка легітимною, чи кримінальною. Ми не погоджуємося з твердженням деяких авторів, що всі кошти придатні для приватизації, незалежно від того, як вони зароблені.

Злочинці, які легалізують свої кошти через приватизацію, не вкладатимуть їх у розбудову верховенства права чи відкриття нових підприємств. Вони вестимуть бізнес по-старому і робитимуть все можливе, щоб корумпувати владу та перевести більшість економічних структур у нелегальний сектор. Категорії роздержавлення і приватизації є державотворчими, їх суть полягає, з одного боку, у зміні форми власності з державної на приватну, а з іншого — у відображенні нової моделі національного розвитку (від низькорівневого до високорівневого).

Категорії роздержавлення і приватизації тісно пов'язані з категоріями власності. Неможливо розділити ці категорії, і їх не слід ототожнювати. Концептуально роздержавлення — це процес ліквідації монополії держави на володіння, розпорядження та використання власності шляхом корпоратизації, створення акціонерних товариств тощо. Приватизація — це процес зміни типу, форми і формату власності, перехід права власності, володіння, розпорядження і користування майном від держави до фізичної особи (у формі приватного підприємця) або групи фізичних чи юридичних осіб у різних формах господарювання.

Роздержавлення є умовою, яка полегшує загальну приватизацію. Однак, які приватизація, роздержавлення є самостійним економічним компонентом економічної реформи. На нашу думку, приватизація є вужчим поняттям, ніж роздержавлення. Коли підприємство роздержавлюється (передається в оренду або корпоратизується), тип власності залишається тим самим (воно залишається державним), але змінюється форма власності. По-перше, це відбувається тоді, коли акції підприємства залишаються у державній власності. Якщо акції виходять з рук держави після переходу від державного підприємства до публічного акціонерного товариства, тобто держава втрачає право володіти, тримати, розпоряджатися або користуватися акціями, змінюється тип і форма власності, але форма залишається незмінною: акціонерне товариство. У цьому випадку тип власності змінюється з публічної (державної) на приватну, але форма організації залишається незмінною — акціонерне товариство. Останній випадок є сутністю приватизації. Роздержавлення створює умови для існування ринкової економіки шляхом ліквідації державних монополій. Одним з перших на це звернув увагу А.А. Чухно з Національної академії наук України і першим в економічній літературі визначив поняття приватизації та роздержавлення як економічні категорії.

В економічній літературі питання роздержавлення і приватизації розглядається з різних точок зору. Деякі економісти пов'язують приватизацію з ліквідацією державних активів. Так, Фрідман Р. і Рапачинський А. стверджують, що «приватизація — це не просто передача державних активів у приватні руки, а й процес управління скороченням державного сектора». Вони розглядають поняття приватизації не як засіб макро регулювання економіки, а як одноразовий захід. Вони вказують: «Приватизація в країнах Східної Європи — це не просто зміна власності; це комплекс соціальних та економічних перетворень, в результаті яких кардинально змінюється напрям розвитку всіх підприємств і вирішується питання щодо їхньої діяльності в нових економічних умовах [20]».

Досів літературі розглядалися переважно правові аспекти досліджуваних категорій. Так, в законі «Про приватизацію майна державних підприємств від 4 березня 1992 р. № 2163-XI зазначається, що «приватизація майна державних підприємств України (надалі приватизація) — це відчуження майна, що перебуває у загальнодержавній, республіканській (Республіка Крим) і комунальній власності, на користь фізичних та недержавних юридичних осіб [46]».

Нільс Сков, ототожнює її «як перенесення права власності з держави на членів суспільства...», «...приватизація державних підприємств, — на його думку, — необхідна умова створення ринкової економіки [16]». В матеріалах ООН з «правових аспектів приватизації промисловості», термін «приватизація» характеризується: «приватизація» як правило, використовується для визначення передачі приватному секторові прав власності на державні підприємства або їх активи [18]».

Професори Гальчинський А.С. та Єщенко П.С. стверджують «термін «приватизація» — як дуже місткий». Вони вважають, що «він включає як приватну, так і особисту власність, а також трудову і нетрудову приватну власність..., що можуть перетворюватись в умовах ринкової економіки одна в одну [16]».

Професор Рибалкін В. відзначає, що «власність є сукупність правових норм приналежності, володіння, розпорядження та використання умов і результатів виробництва, а значить тотожність своєму юридичному змісту», «економічний зміст власності зводиться до сукупності (системи) виробничих відносин, а його макроструктуру визначають суспільні відносини виробництва, розподілу, обміну та споживання матеріальних благ та послуг [17]».

На наш погляд «економічна сторона роздержавлення та приватизації повинна формувати юридичну. Юридичні і економічні сторони категорії роздержавлення пов'язані між собою. Незважаючи на це між юридичним та економічним змістом існують протиріччя. Це неадекватність законодавчих актів економічній структурі категорій роздержавлення та приватизації, несумісність економічних інтересів державних та приватних підприємств.

Економічний зміст цих категорій випереджує юридичний, особливо в період швидкої перебудови економіки, трансформування її з однієї економічної системи в іншу» [1]».

Пріоритети, викладені в національному плані приватизації, визначають місцевий підхід до процесів роздержавлення та приватизації. Як інструменти макроекономічної політики, ці процеси впливають на макро стабілізацію економіки, яка досягається шляхом демократизації економіки, «посилення зв'язку власності і праці, розширення кола реальних власників засобів виробництва, посилення трудової, господарської і підприємницької мотивації зростання ефективності виробництва, ...оздоровлення державних фінансів, стабілізацію грошового обігу [21]».

Основні цілі роздержавлення та приватизації залежать від економічної ситуації в країні. Наприклад, у Національному плані приватизації 1997 року зазначено, що «Головними завданнями є:

- здійснення ринкових перетворень в економіці України;
- сприяння підвищенню ефективності економіки України в цілому та чутливості підприємств до вимог ринку;
- завершення етапу приватизації із застосуванням приватизаційних паперів, компенсаційних сертифікатів;
- підвищення інвестиційної привабливості підприємств та створення умов у процесі приватизації для залучення інвестицій на їх розвиток;
- створення умов для формування недержавних власників, які б мали довгострокові інтереси в розвитку приватизованого об'єкта та здійснювали б ефективне управління ним;
- забезпечення демонополізації економіки;
- створення умов для розвитку ринку цінних паперів [2]».

На нашу думку, «неправильним є те, що в даній програмі поняття «приватизація» поєднує в собі дві економічні категорії: приватизацію та роздержавлення, адже зміст даних категорій різний, хоча між ними є дуже багато спільного.

У той же час їх поєднує головна мета, яка визначається на певний рік Державною програмою приватизації.

Отже, категорії роздержавлення та приватизація по суті єдині і в той же час різні, їхня єдність визначається основною метою, яка ставиться перед ними.

Розглянемо логіку становлення нових економічних категорій:

– по-перше, до цього часу роздержавлення та приватизація як явища в економічній літературі майже не розглядалися;

– по-друге, роздержавлення та приватизацію не вважали економічними категоріями;

– по-третє, терміни «роздержавлення» та «приватизація» вживались як юридичні поняття;

– по-четверте, приватизація ототожнювалася з роздержавленням;

– по-п'яте, під приватизацією розуміли й усупільнення.

Процес роздержавлення має велике соціально-економічне значення:

– по-перше, через акумуляцію коштів з роздержавлення можна здійснювати післяприватизаційну підтримку підприємств, стратегічних економічних програм;

– по-друге, в процесі проведення роздержавлення та приватизації формується нова особа власника, який повинен стати основою становлення ринкового середовища;

– по-третє, складовою роздержавлення та приватизації є соціально-економічний захист населення в післяприватизаційний період. Він поділяється на дві частини. Перша частина — це соціальна підтримка населення, друга — це соціально-економічна підтримка новоствореного середнього власника в післяреформений період.

Таким чином, ми можемо сказати, що приватизація є складною економічною категорією, вона включає в себе багатогранні соціально-економічні відносини, має певний зв'язок з категорією власності, є органічною складовою суті останньої. В процесі приватизації виникають певні відносини в які вступають держава, фізичні та юридичні особи в процесі реформування власності. Вибір форм роздержавлення та приватизації іноді має суб'єктивний характер (тобто залежить від бажання окремої особи або трудового колективу)».

«Мета роздержавлення — створення реальних умов для перетворення підприємств у вільних товаровиробників, формування раціональної конкуренції. Мета приватизації — ліквідація знеособлення власності, забезпечення господарського ставлення до засобів виробництва (не тільки високий поточний результат використання засобів виробництва, а й їх ефективне самовідтворення) [10]».

Корпоратизація та приватизація «проходить в складних умовах, на них впливають багато факторів, таких як:

1. Криза в економіці.
2. Криза соціального захисту.
3. Політична криза.
4. Слаба економічна активність суб'єктів господарювання та власників в умовах тотально одержавленої власності.
5. Не зацікавлення суб'єктів господарювання в результатах своєї праці.

Утворення та посилення дії економічних криміногенних структур та їх злиття з інститутами влади (див. рис. 1.1).

Приватизація та роздержавлення є ядром економічних перетворень при переході до ринку.

На етапі переходу до різних форм власності, приватизація та роздержавлення на погляд автора повинна мати такий зміст.

- Демонізація економіки, перш за все із сторони державних монополій.
- Поява різних форм господарювання .
- Створення однакових економічних умов для підприємств з різними формами власності.

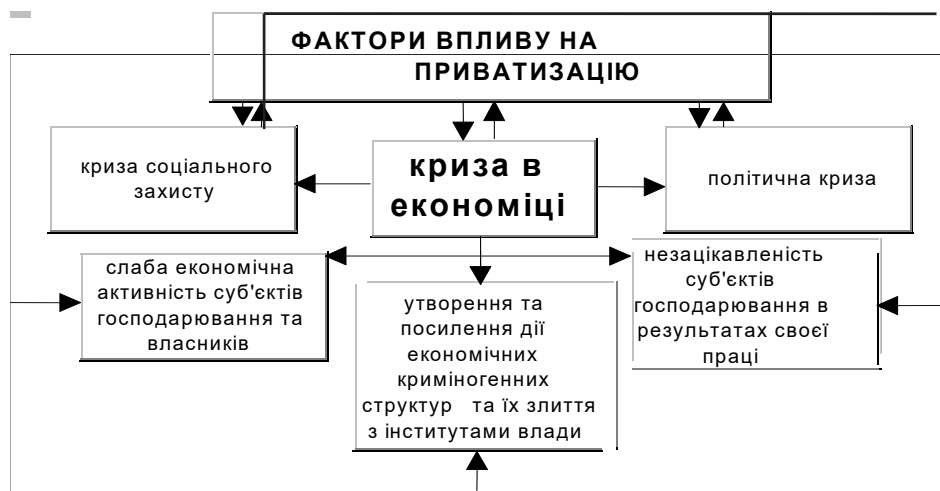


Рис. 1.1. Фактори які впливають на проведення приватизації в Україні

Державна програма приватизації 1997 року повинна розв'язати такі завдання (див. рис. 1.2).

- Перехід від командно-адміністративних до економічних методів управління економікою.
- Формування на основі державної власності вільних товаровиробників, які сформуєть нове ринкове середовище.

Процеси приватизації пов'язані з відокремленням держави від прямого господарського управління економікою.

На нашу думку сутність приватизації полягає (див. рис. 1.3):

По-перше, в формуванні економіки, шляхом створення різних типів, видів та форм власності.

По-друге, в формуванні домінуючого приватного сектору економіки як основи стабільності.
По-третє, в персоніфікації власності.

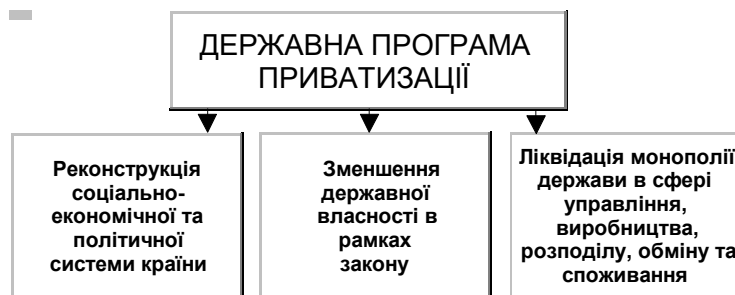


Рис. 1.2. Завдання державної програми приватизації [15]



Рис. 1.3. Сутність приватизації. Критерії приватизації



Рис.1.5. Організаційно-економічні форми підприємств як результат роздержавлення та приватизації [15]

Результатом роздержавлення та приватизації є поява підприємств з різними формами власності (див. рис. 1.5).

Висновки. Роздержавлення та приватизації в Україні проходила із колосальними порушеннями. Варта пригадати що вона почалася спонтанно без належного законодавчого забезпечення. Великі державні підприємства самочинно почали даний процес, скориставшись хаосом кримінально-олігархічної структури почали процеси прихватації загальної народної власності.

Ми не даремно згадали суспільну власність так як вона належала усьому населенню яке проживало на території Радянського союзу. Відповідно дані негативні явища були не тільки на теренах України.

Процеси ліквідації військово-промислового державного сектора через корпоратизацію призвело до ліквідації фундаменту національної безпеки України. Не продумана поспішна концепція приватизації призвела до грубих порушень соціальних прав населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гальчинський А. Історизм відносин власності: методологічні аспекти аналізу // Економіка України. — 1993. — № 9. — С. 41–49.
2. Державна програма приватизації на 1997 рік // Галицькі контракти. — 1997. — № 28. С. 41.
3. Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. — 1997. — № 4. — С. 1–79.
4. Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. — К., 1997. — № 8. — С. 1–79.
5. Закон України «Про приватизацію майна державних підприємств» Правові аспекти приватизації в Україні: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2269-91>
6. Засанський В.В. Деякі проблеми роздержавлення та приватизації промислових підприємств: економічний аспект. — Львів: Кальварія, 1996. — 143 с.
7. Засанський В. До питання про зростання цін в умовах ринкових відносин // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. — 1995. — № 2. — С. 50–52.
8. Засанський В. Основні проблеми економічної теорії. Частина 1. — Львів. — ЛІВС, 1995. — 131 с.
9. Засанський В. Основні проблеми економічної теорії. Частина 2. — Львів.: — ЛІВС, 1995. — 149 с.
10. Засанський В. Основні риси економіки України на сучасному етапі державоутворення // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. — 1996. — № 3. — С. 48–56.
11. Засанський В. Основи інформації управління ринковою економікою. — Львів.: — ЛІВС, 1995. — 97 с.
12. Засанський В. Особливості ринку в умовах перехідної економіки // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. — 1995. — № 1. — С. 30–32.
13. Засанський В. Роздержавлення та приватизація основа реформування економіки України. — Львів: Кальварія, 1996. — 170 с.
14. Засанський В.В. Детінізація економіки в перехідних суспільствах: управлінський аспект: [Моногр]. Засанський В.В. — Л: Політекс, 1998. — 309 с.
15. Куриліна О.В. Теоретичні основи забезпечення економічної безпеки у змішаній економіці / О.В. Куриліна // Забезпечення цивільної безпеки в Україні: сучасний стан та перспективи — 2018. С. 308–313 — Черкаси — 2018 — 418 с.
16. Нільс Сков. Фінанси і управління. — Варшава, 1994.
17. Рибалкін В. Індивідуальне присвоєння та ринок у системі відносин суспільної власності: Навчальний посібник. — К.: КІПА, 1994. — 96 с.
18. Посібник із правових аспектів приватизації у промисловості / Європейська економічна комісія. Женева Організація Об'єднаних Націй. — Нью-Йорк, 1992. — С. 128.
19. Statistical Abstract of the U.S. 1987. P. 508; Japan Statistical. Yearbook, 1987, p. 119–120.
20. Фрідман, А. Рапачинський. Приватизація у Східній Європі: чи всі можливості держави вичерпано? — К.: Основи, 1995. — С. 253, 254.
21. Чухно А.А. Перехід до ринкової економіки. — К.: Наукова думка, 1993. — 220 с.

REFERENCES

1. Galchynskyi A. Historicism of property relations: methodological aspects of analysis // Economy of Ukraine. — 1993. — No. 9. — P. 41–49.
2. State privatization program for 1997. // Galician contracts. — 1997. — № 28. P. 41.
3. State information bulletin on privatization. — 1997. — No. 4. — P. 1–79.
4. State information bulletin on privatization. — K., — 1997. — No. 8. — S. 1–79.
5. Law of Ukraine «On Privatization of Property of State Enterprises» Legal aspects of privatization in Ukraine: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2269-91>
6. Zasansky V.V. Some problems of denationalization and privatization of industrial enterprises: economic aspect. — Lviv.: Kalvariya, 1996. — 143 p.
7. Zasanskyi V. To the issue of price growth in the conditions of market relations // Bulletin of the Lviv Institute of Internal Affairs. — 1995. — No. 2. — P. 50–52.
8. Zasanskyi V. Main problems of economic theory. Part 1 — Lviv. — LIVS, 1995, — 131 p.
9. Zasansky V. Main problems of economic theory. Part 2 — Lviv.: — LIVS, 1995. — 149 p.
10. Zasanskyi V. The main features of the economy of Ukraine at the current stage of state formation // Bulletin of the Lviv Institute of Internal Affairs. — 1996. — No. 3. — P. 48–56.

11. Zasanskyi V. Fundamentals of market economy management information. — Lviv.: — LIVS, 1995. — 97 p.
12. Zasanskyi V. Features of the market in the conditions of a transitional economy//Bulletin of the Lviv Institute of Internal Affairs. — 1995. — No. 1. — P. 30–32.
13. Zasanskyi V. Denationalization and privatization are the basis of reforming the economy of Ukraine. — Lviv.: Kalvariya, 1996. — 170 p.
14. Zasansky V.V. Detinization of the economy in transitional societies: management aspect: [Monogr]. Zasansky V.V. — L: Politekh, 1998. — 309 p.
15. Kurilyna O.V. Theoretical foundations of ensuring economic security in a mixed economy / O.V. Kurilyna // Ensuring civil security in Ukraine: current state and prospects — 2018 P. 308–313. — Cherkasy — 2018 — 418 p.
16. Nils Skov. Finance and management. — Warsaw, 1994.
17. Rybalkin V. Individual appropriation and the market in the system of social property relations: Educational manual. — K.: KIIGA, 1994. — 96 p. 157.
18. 18. Guide to legal aspects of privatization in industry / European Economic Commission. Geneva United Nations. — New York, 1992. — S. 128.
19. Statistical Abstract of the U.S. 1987. P. 508; Japan Statistical. Yearbook, 1987, p. 119–120.
20. Friedman, A. Rapachinsky. Privatization in Eastern Europe: have all the possibilities of the state been exhausted? — K.: Osnovy, 1995. — P. 253, 254.
21. Chukhno A.A. Transition to market economy. — K.: Scientific opinion, 1993. — 220 p.

Zasansky V. V. PROCESSES OF DERIVATION AND PRIVATIZATION IN UKRAINE AND THEIR IMPACT ON THE FORMATION OF THE FOUNDATIONS OF ECONOMIC SECURITY

Denationalization and privatization in Ukraine took place with colossal violations. It should be remembered that it started spontaneously without proper legal support. Large state-owned enterprises spontaneously started this process, taking advantage of the chaos, criminal-oligarchic structures began the process of confiscation of public property. It was not for nothing that we mentioned public property, as it belonged to the entire population living in the territory of the Soviet Union. Accordingly, these negative phenomena were not only on the territory of Ukraine.

The processes of liquidation of the military-industrial state sector through corporatization led to the liquidation of the foundation of Ukraine's national security. The ill-thought-out hasty concept of privatization led to gross violations of the social rights of the population.

This article is the first in a series that will be devoted to the analysis of privatization and its impact on various security directions, in particular, social, economic, national.

The purpose of the article is to show the causes of violations during denationalization and privatization and their impact on the state of economic security of the state.

The article examines theoretical aspects of privatization processes. The influence of states on the support of enterprises and their security is revealed.

Ukraine underwent a process of fundamental transformation of the existing economic system into a multi-system market system based on demonopolization, denationalization, and privatization. The existence of monopolistic state property, on the one hand, and the objective necessity of its reform, on the other, led to a huge number of contradictions in the real life of the transitional economy. The latter is exacerbated by the essence of a scientifically based theory that would clarify the nature, inner essence and mechanisms of the transition from a non-market to a market economy. Implementation of denationalization and privatization processes in Ukraine is based on State privatization programs and laws adopted by the Verkhovna Rada, namely: «On Privatization of Property of State Enterprises», «On Privatization of Small State Enterprises (Small Privatization)», «On Privatization Papers» and others legal acts.

Firstly, it should be noted that in many cases the privatization process in Ukraine was carried out in a patterned manner, without proper analysis of the financial and economic activity of enterprises and their development prospects. This indicates not only the insufficient development of the theoretical aspects of corporatization and the practical mechanisms of their implementation, but also the need for a fundamentally new approach to solving these complex problems, which form the basis of economic reforms in Ukraine.

Key words: *transformation of the economic system, corporatization, denationalization and privatization, state of economic security of the state.*